

กัญชาเสรี: อันตรายเงียบ ที่คุกคามผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

มีนาคม 2568

การใช้กัญชาควบคู่กับยารักษาโรคเรื้อรัง อาจนำไปสู่ผลข้างเคียงที่ร้ายแรง

นอกจากผลกระทบต่อความร่วมมือในการรักษาแล้ว การใช้กัญชาในผู้ป่วยโรคเรื้อรังยังมีความเสี่ยงจากปฏิกิริยาต่อยาที่อาจเกิดขึ้นได้ การใช้กัญชาควบคู่กับยาแผนปัจจุบันอาจทำให้ประสิทธิภาพของยาลดลง หรือเกิดผลข้างเคียงที่รุนแรงขึ้นได้

ความรุนแรงของอันตรกิริยา ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น

- **ชนิดของยา:** ยาที่มีช่วงของการออกฤทธิ์รักษาแคบ มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรกิริยามากกว่า
- **ปริมาณยา:** การใช้ยาในปริมาณที่สูงขึ้น จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรกิริยา
- **ระยะเวลาในการใช้ยา:** การใช้ยาเป็นเวลานาน อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรกิริยา
- **สภาพร่างกายของผู้ป่วย:** ผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวอื่นๆ อาจมีความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรกิริยามากกว่า

ข้อควรระวังสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

- **ปรึกษาแพทย์ก่อนใช้กัญชา:** เพื่อประเมินความเสี่ยงและผลประโยชน์ที่อาจได้รับ
- **ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด:** รวมถึงการทานยาตามที่แพทย์สั่ง และการมาพบแพทย์ตามนัด
- **แจ้งให้แพทย์ทราบ:** หากมีการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาชนิดใดๆ
- **สังเกตอาการผิดปกติ:** และรีบปรึกษาแพทย์หากพบอาการไม่พึงประสงค์

กลไกการเกิดอันตรกิริยา

อันตรกิริยาระหว่างกัญชาและยาเกิดขึ้นได้จากสองกลไกหลัก คือ

- 1 **เภสัชจลนศาสตร์:** กัญชาอาจไปยับยั้งเอนไซม์ที่ทำหน้าที่สลายยา ทำให้ระดับยาในเลือดสูงขึ้นหรือต่ำลงกว่าปกติ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการรักษา และอาจก่อให้เกิดอาการไม่พึงประสงค์
- 2 **เภสัชพลศาสตร์:** กัญชาอาจไปเสริมฤทธิ์หรือต้านฤทธิ์ของยา ทำให้ยาออกฤทธิ์แรงขึ้นหรืออ่อนลงกว่าปกติ

ตัวอย่างอันตรกิริยาที่อาจเกิดขึ้น

วาร์ฟาริน (Warfarin)

ยาต้านการแข็งตัวของเลือด หากใช้ร่วมกับกัญชา อาจทำให้เลือดออกง่ายขึ้น เนื่องจากกัญชาไปยับยั้งการสลายตัวของวาร์ฟาริน ทำให้ระดับยาในเลือดสูงขึ้น

กลิปีไซด์ (Glipizide)

ยาลดน้ำตาลในเลือด หากใช้ร่วมกับกัญชา อาจทำให้น้ำตาลในเลือดต่ำเกินไป ทำให้เกิดอาการหน้ามืด วิงเวียน เป็นลมหมดสติได้

ฟีนีโทอิน (Phenytoin)

ยารักษาโรคลมชัก หากใช้ร่วมกับกัญชา อาจทำให้ยาออกฤทธิ์น้อยลง ส่งผลให้ควบคุมอาการชักได้ไม่ดี

คลอปีโดเกรล (Clopidogrel)

ยาป้องกันการอุดตันของหลอดเลือด หากใช้ร่วมกับกัญชา อาจทำให้ยาออกฤทธิ์น้อยลง

บทสรุป

การใช้กัญชาในผู้ป่วยโรคเรื้อรังเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรกิริยากับยาที่ใช้รักษาโรคเรื้อรังได้ ผู้ป่วยควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับคำแนะนำที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจใช้กัญชา ข้อมูลจาก **โครงการศึกษาผลกระทบจากอันตรกิริยาของกัญชากับยาที่ใช้รักษาโรคเรื้อรัง** โดย ผศ.ดร.วันดี อุดมอักษร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเรื่อง **การประเมินและกำกับติดตามผลกระทบต่องสังคมและสุขภาพจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายกัญชา** โดย ศ.พญ.ดร.สาวิตร์ อึ้งฉางค์กรชัย สาขาวิชาระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข